

Biroul permanent al Senatului

Bp. 420 / 21.10.2021

Biroul permanent al Senatului

L. 476 / 1.11.2021

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (b420 din 21.09.2021), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/4697/27.09.2021 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D858/28.09.2021,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46 alin.(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă republicată, cu modificările și completările ulterioare, „având în vedere considerentele Deciziei Curții Constituționale nr.233/2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.400 alin.(1), ale art.405 alin.(2) și (3) și ale art.406 alin.(1) și (2) din Codul de procedură penală de la punctele 46-54 și 64, redată mai jos, aplicabile *mutatis mutantis* și în ceea ce privește procesele cărora le este aplicabil Codul de procedură civilă”.

Intervențiile legislative sunt argumentate în Expunerea de motive prin „necesitatea de degrevare treptată a instanțelor de judecată - degrevare operaționalizată prin analiza o singură dată a dosarului de către completul de judecată deliberând-redactând motivarea-

pronunțând soluția, spre deosebire de sistemul procedural în vigoare de lege lata, conform căruia completul de judecată ar analiza o dată dosarul la momentul deliberării și pronunțării soluției, respectiv ar mai analiza o dată dosarul la momentul redactării hotărârii judecătorești, irosindu-se în mod inevitabil timp și existând riscul de apariție a unor erori judiciare prin eventuala descoperire a unor elemente la momentul redactării hotărârii, care nu au fost observate și avute în vedere la momentul pronunțării soluției.”

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul. În acest sens, precizăm că, în Decizia nr.152/2004, Curtea Constituțională a subliniat că **„dispozițiile privind procedura de judecată și cele referitoare la competența instanțelor judecătorești nu sunt de domeniul legilor organice, nefiind prevăzute ca atare nici de dispozițiile constituționale ale art.72 alin.(3) [art.73 alin.(3) din Constituția republicată], nici de cele ale art.125 alin.(3) [art.126 alin.(2) din Constituția republicată]”**.

Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Semnalăm că este necesară solicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii, în considerarea dispozițiilor art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora **„Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”**.

3. Menționăm că este necesară aplicarea prevederilor art.7 alin.(3¹) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **„Propunerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”**.

Evaluarea preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un set de activități și proceduri realizate cu scopul de a asigura o fundamentare adecvată a inițiativelor legislative, în vederea, atât a evaluării impactului legislației specifice în vigoare la momentul elaborării

proiectului de act normativ, cât și a evaluării impactului politicilor publice pe care proiectul de act normativ le implementează.

4. La **art.I**, pentru un spor de rigoare normativă, recomandăm reformularea părții introductive, astfel:

*„Art.I. - Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, **Partea I**, nr.247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează.”.*

5. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, părțile dispozitive ale actualelor **lit.a.-h. ale art.I** vor fi marcate cu cifre arabe în locul literelor alfabetului românesc.

6. La actuala **lit.a.** a **art.I** care, urmare a însușirii observației formulate la pct.6 de mai sus va fi marcată ca pct.1, referitor la soluția legislativă de abrogare a **art.233 alin.(3)**, semnalăm că la art.425 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, articol asupra căruia nu se intervine prin prezenta propunere legislativă, se face trimitere în mod expres la norma care se preconizează a fi abrogată.

În acest sens, precizăm că este necesar să se facă aplicarea prevederilor art.50 alin.(4) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„(4) **La modificarea, completarea și abrogarea dispoziției la care s-a făcut trimitere, în actul de modificare, completare sau abrogare trebuie avută în vedere situația juridică a normei de trimitere.”.***

Totodată, pentru o exprimare specifică stilului normativ, propunem reformularea textului, astfel:

*„1. **La articolul 233, alineatul (3) se abrogă.”.***

Pentru aceleași considerente, la actuala **lit.d.** a **art.I**, este necesară reformularea părții dispozitive, astfel:

*„4. **La articolul 400, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(2), cu următorul cuprins:”.***

7. La actuala **lit.b.** a **art.I**, este necesar ca norma propusă să fie precedată de marcarea „*Art.395¹*”.

Formulăm prezenta observație, în mod corespunzător, și pentru norma preconizată pentru **art.402** la actuala **lit.f.** a **art.I**.

Recomandăm revederea textului propus pentru **art.395¹ alin.(1)**, prin care se stabilește un termen de **30 de zile** pentru pronunțarea hotărârii în cazul pricinilor urgente deoarece, în actuala redactare, soluția legislativă este susceptibilă de a afecta **accesul liber la justiție**,

consacrat de **art.21 din Constituție**, prin aceea că înfrânge rațiunea prevederii judecării în regim de urgență a anumitor cauze, golindu-se de conținut dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, prevăzut de art.21 alin.(3) din Legea fundamentală.

Formulăm prezenta observație și pentru textul propus la actuala **lit.d. pentru art.400 alin.(2)**, la care soluția legislativă potrivit căreia repunerea pe rol a cauzei nu poate avea loc în cazul amânării pronunțării este, de asemenea, susceptibilă de încălcarea **dreptului la un proces echitabil**, prin aceea că instanța este lipsită de posibilitatea administrării unor noi probe, pe care le consideră necesare în soluționarea cauzei.

Sub rezerva însușirii observației formulate mai sus, pentru claritatea normei, recomandăm reformularea textului, astfel:

„(1) Pronunțarea hotărârii poate fi stabilită într-un termen care nu poate depăși 60 de zile de la închiderea dezbaterilor. În pricinile considerate urgente, acest termen nu poate fi mai mare de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel.”

La **alin.(1)**, pentru un spor de rigoare normativă, recomandăm înlocuirea sintagmei „punerea hotărârii la dispoziția părților” prin sintagma „punerea soluției la dispoziția părților”. Formulăm prezenta observație și pentru textul propus pentru **art.402** la actuala **lit.f**.

Referitor la norma preconizată pentru **alin.(3)**, recomandăm corelarea soluției legislative care vizează o dată fixată pentru pronunțarea hotărârii cu soluția legislativă propusă la **alin.(1)**, potrivit căreia „Pronunțarea hotărârii poate fi stabilită într-un termen”.

8. La actuala **lit.c. a art.I**, având în vedere faptul că, *de lege lata*, art.396 asupra căruia se intervine conține doar alineatele (1)-(3), partea dispozitivă trebuie reformulată, astfel:

„3. Articolul 396 se modifică și va avea următorul cuprins:”

Referitor la textul preconizat pentru **alin.(1)**, pentru un spor de rigoare normativă, recomandăm să fie precizate în mod expres care sunt cazurile „*temeinic justificate*”.

La **alin.(3)**, pentru o exprimare specifică stilului normativ, recomandăm reformularea textului, astfel:

„(3) Deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii se fac într-un termen de maximum 120 de zile de la închiderea dezbaterilor.”

9. La actuala **lit.e.**, referitor la soluția legislativă de abrogare a **art.401** care, *de lege lata*, reglementează întocmirea minutei, precum și la actuala **lit.f.**, referitor la norma preconizată pentru **art.402**, prin care se înlocuiește substantivul „*minuta*” cu substantivul „*dispozitivul*”, este necesară corelarea acestora cu dispozițiile art.403, potrivit căruia „*Data hotărârii este aceea la care minuta este pronunțată potrivit legii.*”.

Totodată, semnalăm că prin adoptarea acestei soluții legislative, nu va mai exista un document în care, la momentul la care a fost luată hotărârea, sub semnătura, pe fiecare pagină, a judecătorilor și, după caz, a magistratului-asistent, să se consemneze soluția și, când este cazul, opinia separată a judecătorilor aflați în minoritate.

10. La actuala **lit.f.**, pentru un spor de rigoare normativă a textului propus pentru **art.402**, recomandăm revederea soluției potrivit căreia pronunțarea hotărârii se face „*la locul unde s-au desfășurat dezbaterile*”, o posibilă soluție fiind ca pronunțarea hotărârii să se facă **la sediul instanței**.

Totodată, semnalăm că textul articolului trebuie să fie precedat de denumirea marginală a acestuia, astfel: „*Pronunțarea hotărârii*”.

11. La actuala **lit.g.**, referitor la soluția legislativă preconizată pentru **art.426 alin.(5)**, semnalăm că, la paragraful 51 din considerentele Deciziei nr.233 din 7 aprilie 2021, Curtea Constituțională a reținut că „*redactarea hotărârii judecătorești, cu motivarea în fapt și în drept, la data pronunțării este o garanție că toți judecătorii completului (colegial) au înțeles motivarea, chiar dacă fiecare dintre ei o interpretează în mod diferit. Totodată, redactarea motivării în fapt și în drept la momentul procesual menționat permite corectarea eventualelor greșeli sau contradicții din cuprinsul hotărârii judecătorești, înainte de pronunțare, în condițiile în care o hotărâre judecătorească trebuie să fie clară și accesibilă la data pronunțării.*”

Totodată, Curtea a constatat în paragraful 91 că „*lipsa motivării în fapt și în drept care stă la baza hotărârii judecătorești prin care a fost soluționat fondul cauzei, care să fie adusă la cunoștința părților după deliberare, la data pronunțării hotărârii judecătorești, încalcă accesul la o instanță, afectând exercitarea efectivă a dreptului de a formula apel (...). Or, tocmai pentru a se putea declara în mod efectiv/util calea de atac ordinară a apelului cu privire la hotărârea prin care a fost soluționat fondul cauzei, instanța de judecată trebuie să redacteze*

motivele (esențiale) în fapt și în drept ale hotărârii sale la data pronunțării.”

Pentru o exprimare specifică stilului normativ, recomandăm reformularea textului preconizat pentru teza a II-a a **art.426 alin.(5)**, astfel:

„... Opinia separată a judecătorului rămas în minoritate, precum și, când este cazul, opinia concurentă se redactează și se semnează cu încadrare în același termen.”

12. La **art.III**, pentru un spor de rigoare normativă, este necesară reformularea textului, astfel:

„Art.III - Pentru o perioadă de 1 an calendaristic de la data intrării în vigoare a prezentei legi, termenul prevăzut de art.396 alin.(3) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este de 150 de zile pentru Înalta Curte de Casație și Justiție.”

13. Având în vedere că actul normativ de bază a mai avut, anterior, numeroase intervenții legislative, în considerarea prevederilor art.70 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, recomandăm completarea prezentei propuneri legislative cu un nou articol, **art.IV**, care să conțină dispoziția de republicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu următoarea redactare:

„Art.IV. - Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.”

 ROMÂNIA
PREȘEDINTE

Florin TORDACHE

București
Nr.872/21.10.2021

Lege privind Codul de procedură civilă

(v. art. XII - XIX din Legea nr. 2/2013 - M. Of. nr. 89/12 feb. 2013; Decizia I.C.C.J. nr. 8/2015 - M. Of. nr. 539/20 iul. 2015 (art. 450 alin. (5) raportat la art. 997 și următoarele și art. 719 alin. (7)); Decizia I.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 690/11 sep. 2015 (art. 94 și art. 95); Decizia I.C.C.J. nr. 7/2016 - M. Of. nr. 461/22 iun. 2016 (art.127 alin. (1) și (3))

- ¹ republicare cu renumerotare M. Of. nr. 247/10 apr. 2015
Lege privind Codul de procedură civilă
- ² admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 485/2015 M. Of. nr. 539/20 iul. 2015
Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă
art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2), și art. 486 alin. (3) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic
- ³ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 839/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă
art. 493 alin. (5) (sintagma "sau că recursul este vădit nefondat")
- ⁴ modificări prin D.C.C. nr. 839/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă
suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 493 alin. (5) (cu referire la sintagma "sau că recursul este vădit nefondat") (termenul se împlinesște la data de 17.03.2016), după care operează prevederile art. 147 din Constituție
- ⁵ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 866/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă
art. 509 alin. (1) (sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora)
- ⁶ modificări prin D.C.C. nr. 866/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă
suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 509 alin. (1) (constată sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora) (termenul se împlinesște la data de 17.03.2016), după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție
- ⁷ modificări prin D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă
suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 666 (termenul se împlinesște la 20 martie 2016) după care operează prevederile art.147 din Constituție

8 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 895/2015 Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 84/4 feb. 2016	art. 666
9 modificări prin	O.U.G. nr. 1/2016 Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe aprobată cu modificări și completări prin L. nr. 17/2017	M. Of. nr. 85/4 feb. 2016	<i>modifică art. 603 alin. (3), art. 615, art. 628 alin. (5), art. 635, art. 641, art. 651 alin. (3), art. 665, art. 666, art. 670 alin. (6), art. 680 alin. (2), art. 699 alin. (2), art. 712 alin. (3), art. 720 alin. (8), art. 732 alin. (2), art. 783 alin. (1), art. 820, art. 856 alin. (2), art. 889, art. 955 alin. (1)</i>
10 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 169/2016 Decizia nr. 169 din 24 martie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 353/9 mai 2016	<i>art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului</i>
11 modificări prin	O.U.G. nr. 95/2016 Ordonanță de urgență pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 1009/15 dec. 2016	<i>prorogă termenele prev. la art. XII alin. (1), art. XIII teza I, art. XVIII alin. (1) și art. XIX alin. (1) până la data de 1 ian. 2019</i>
12. modificări prin	L. nr. 17/2017 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe	M. Of. nr. 196/21 mar. 2017	<i>modifică art. 534 alin.(2), art. 613 alin. (4), art. 615, art. 641, art. 651 alin. (4), art. 652 alin. (2), art. 666 alin. (2) și (7), art. 719 alin. (6), art. 782, art. 889 și denumirea secțiunii a 2-a a cap. IV al titlului III din cartea a V-a</i>
13 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 290/2018 Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 638/23 iul. 2018	<i>sintagma "de competența instanței la care își desfășoară activitatea" din cuprinsul art. 127 alin. (1), precum și sintagma "care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza" din cuprinsul art. 127 alin. (2)</i>
14 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 290/2018 Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 638/23 iul. 2018	<i>dispozițiile art. 127 alin. (1) și alin. (2) sunt constituționale în măsura în care privesc și instanța de judecată în calitate de parte reclamantă / pârâtă</i>

15 modificări prin	L. nr. 310/2018	M. Of. nr. 1074/18 dec. 2018	<p><i>modifică art. 13 alin. (2), art. 41 alin. (1), art. 64 alin. (3) și (4), art. 80 alin. (5), art. 83, art. 84 alin. (3), art. 94 pct. 1 lit. b), art. 95 pct. 3, art. 96 pct. 3, art. 127 alin. (1) și (2), art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 130 alin. (2) și (3), art. 131 alin. (1), art. 142 alin. (1), art. 144 alin. (2), art. 154 alin. (4) și (6), art. 165 pct. 3, art. 183 alin. (1) și (3), art. 200 alin. (4), art. 201 alin. (2) - (4), art. 213, art. 231 alin. (1), (4) și (5), art. 240, art. 244, art. 261 alin. (1), art. 323 alin. (1), art. 398 alin. (3), art. 402, art. 415 pct. 3, art. 426 alin. (1) și (5), art. 444 alin. (1), art. 450 alin. (3), art. 457 alin. (2), art. 471 alin. (3) și (4), art. 474, art. 483 alin. (2) - (4), art. 484 alin. (7), art. 486 alin. (1) lit. a) și c), art. 486 alin. (2) și (3), art. 490, art. 496 alin. (1), art. 497, art. 503 alin. (3), art. 509 alin. (2), art. 513 alin. (4), art. 517 alin. (4), art. 521 alin. (3), art. 713 alin. (2), art. 906 alin. (4), art. 915 alin. (2); introduce lit. j_1) - j_3) la art. 94 pct. 1, alin. (2_1) la art. 127, alin. (6_1) la art. 154, alin. (11_1) la art. 163, alin. (4_1) la art. 200, alin. (6) și (7) la art. 321, pct. 1_1 la art. 413 alin. (1), art. 471_1, alin. (1_1) la art. 517;</i></p> <p><i>abrogă art. 84 alin. (2), art. 105, art. 322 alin. (3), art. 471 alin. (5) - (8), art. 475, art. 484 alin. (3) pct. 2, art. 484 alin. (6), art. 493, art. 660 alin. (3), art. 666 alin. (8)</i></p>
16 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 874/2018	M. Of. nr. 2/3 ian. 2019	<p><i>dispozițiile art. 27, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept</i></p>
17 modificări prin	D.C.C. nr. 604/2020	M. Of. nr. 976/22 oct. 2020	<p><i>suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 524 alin. (3) (termenul se împlinește la 5 decembrie 2020) după care operează prevederile art. 147 din Constituție</i></p>
18 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 604/2020	M. Of. nr. 976/22 oct. 2020	<p><i>art. 524 alin. (3)</i></p>